РІК 1925. Липень, Серпень, Вересень. Ч. III.

ПЕРЕМИСЬКІ ЕПАРХІЯЛЬНІ ВІДОМОСТИ

Ч. 3567.

Acta Apostolicae Sedis-commentarium officiale
N-го 8, 2 VI 1925., V XVII.
містять що слідує:

КОНКОРДАТ

між Св. Престолом а Річюпосполитою Польською.

» В імя Пресвятої і Нероздільної Тройці.

Його Святість Папа Пій XI. і Президент Річипосполитої Польської П. Станислав Войцеховскі, бажаючи означити становище Католицької Церкви в Польщі й усталити правила, котрі в гідний і сталий спосіб керуватимуть церковними справами на землях Річпосполитої, рішили для тієї цілм конкордат.

Наслідком цього Його Святість Папа Пій XI і Президент Річипосполитої польської П. Станислав Войцеховскі йменували на те своїх повновласників. Його Святість: Й. Еміненцію Всечеснішого Кардинала Петра Ґаспаррі, Свого Секретаря Стану; Президент Річипосполитої: Й. Ексцелленцію П. Володислава Скршиньского, амбасадора Річипосполитої Польської при Св. Престолі; П. професора Станислава Ґрабского, посла до сойму польського, колишнього міністра визнань і публичної просвіти. Названі пов-

новласники, після взаімного предложення своїх повновластей, вирішили ось які постанови, до яких відтепер зобовязуються стосуватись високі заключуючі угоду Сторони.

Арт. I. Католицька Церква, без ріжниці обрядів, користуватиметься в Річипосполитій польській повною свободою. Держава забезпечує (garantit) Церкві вільне виконування Єї духовної власти й Єї церковної юрисдикції, а також і вільну управу (la libre administration) й ведення своїх справ (gestion de ses affaires) і своїх маєтків (de ses biens), згідно з Божими правами і канонічним правом.

Арт. II. Епископи, духовенство й вірні будуть вільні й безпосередно зноситись зі св. Престолом. У виконуванню своїх чинностей будуть епископи вільно й безпосередно зноситись зі своїм духовенством і своїми вірними, а так само оголошуватимуть свої поучення (instructions), свої прикази (ordonnances) і свої пастирські листи.

Арт. III. Для вдержання приязних взаємин між св. Престолом а Річюпосполитою Польською резидуватиме в Польщі Апостольський Нунцій й амбасадор Річипосполитої резидуватиме при св. Престолі. Власти Апостольського Нунція в Польщі розтягатимуться на область вільного міста Данська.

Арт. IV. Горожанські власти даватимуть свою поміч до виконування рішень і декретів церковних: *а)* на випадок скинення з уряду (destition) духовної особи, позбавлення її церковної бенефіції, після оголошення канонічного декрету про скинення або позбавлення, попередно згадані, або на випадок заборони ношення духовної одежі; *б)* на випадок побирання такс або чинитьб (prestations), призначених на церковні ціли і передбачених державним законом; *в)* у всіх інших випадках передбачених обовязуючими законами.

Арт. V. Духовні особи, користуватимуться в виконуванню свого уряду особливою охороною правною. На рівні з державними урядовцями (fonctionaires) користатимуть вони з права вилучення від судової займанщини (saisie judiciaire) части своїх дотацій. Духовні особи, котрі одержали свячення, ченці, котрі склали обіти, вихованці семинарій

і новики, котрі вступили в семинариї і в новіціяти перед виповідженням війни, будуть виняті від військової служби, з виїмкою випадків загального ополчення. У цих останніх випадках священики свячені виконуватимуть в армії свій духовний уряд (ministere), однак так, щоби не принесло шкоди для добра парохій, коли тимчасом другі члени клиру будуть приділені (affectés) до санітарної служби. Духовні особи будуть вільні від горожанських чинностей, незгідних зі священичим признаннєм, таких, як присяжних суддів, членів трибуналів і т. и.

Арт. VI. Недоторканість церков, каплиць і цвинтарів є забезпечена, однак так, щоб публична безпека на тім не терпіла.

Арт. VII. Війська Річипосполитої Польської користуватимуться всіми виїмками, якими Святий Престіл наділяє війська по приписам канонічного права. З окрема військові духовники матимуть права пароха в відношенню до військових і їхніх родин і виконуватимуть чинности свого духовного уряду під юрисдикцією військового епископа, котрий матиме право вибирати їх. Св. Престіл годиться на те, щоб цей клир, у цім, що відноситься до його військової служби, підлягав військовим владам.

Арт. VIII. У неділі і в день державного свята третього травня, священики, котрі правлять (officiants), відчитуватимуть літургічну молитву за добро (prospérité) Річипосполитої польської й її Президента.

Арт. IX. Ніодна частина Річипосполитої польської не буде залежна від епископа, котрого престіл находився б поза границями польської держави. Католицька єрархія в Річипосполитій польській буде устроєна ось як:

А) Латинський обряд.

I. Церковна провінція гнєзненсько-познанська:
Архієпархія Ґнєзно й Познань,
Епархія Хелмно,
» Вроцлавок.

II. Церковна провінція варшавська:
Архієпархія Варшава:
Епархія Плоцк,

Епархія Сяндомир,
» Люблин,
» Підляшша,
» Лодзь.

III. Церковна провінція виленська:
Архіепархія Вильна:
Епархія Ломжа,
» Пиньськ.

IV. Церковна провінція львівська:
Архіепархія Львів:
Епархія Перемишль,
» Луцьк,

V. Церковна провінція краківська:
Архіепархія Краків:
Епархія Тарнів,
» Кельці,
» Ченстохова,
» Шлеськ.

Б) **Грецько-руський обряд.**

Церковна провінція Львівська:
Архіепархія Львів,
Епархія Перемишль,
» Станиславів.

В) **Вірменський обряд.**

Архіепархія Львів.

Св. Престіл не переведе ніякої зміни в згаданій єрархії, або в розграниченню провінцій та епархій як тільки в згоді з польською владою, за виїмком малих поправок границь, потрібних для добра душ.

Арт. X. Творення й переміна церковних бенефіцій, згромаджень законних і законів, як також їхніх домів і заведень (établissements) залежатиме від компетентної церковної влади, котра, скільки раз згадані зарядження потягалиб за собою видатки з державного скарбу, поступуватиме в цім за порозумінням із владою. Чужинці не будуть одержувати становищ зверхників законних провінцій, хиба що дістануть від влади на цю річ уповажнення.

Арт. XI. Вибір архиепископів й епископів належить до Св. Престола. Його Святість годиться на те, щоби звертатись до Президента Річипосполитої перед іменуванням архіепископів й епископів епархіяльних, коадюторів з правом наслідства, також і військового епископа, щоб допевнитись, чи Президент не має причин політичного характеру противитись цим виборам.

Арт. XII. Згадані ординарії, заким обіймуть свої чинности, зложать до рук Президента Річипосполитої присягу вірности по ось якій формулі: »Перед Богом і на святі Евангелії присягаю й цририкаю, як годиться епископови, вірність Річипосполитій польській. Присягаю й прирікаю, з цілою льояльністю шанувати уряд, усгановлений конституцією. Присягаю й прирікаю крім того, що не братиму участи ні в якому порозумінні, ані не буду присутний ні при якій нараді, яка може принести шкоду польській державі або публичному порядкови. Не позволю мому духовенству брати участи в таких акціях. Дбаючи за добро й інтерес держави буду старатись відвертати від неї всяку небезпеку, про яку я б знав, що вона грозить«.

Арт. XIII. 1. В усіх публичних школах, крім висших шкіл, наука релігії є обовязкова. Цю науку даватимуть католицькій молоді вчителі, іменовані шкільними владами, які вибиратимуть їх виключно з поміж осіб уповажнених ординаріями до навчання релігії. Церковні власти компетентні наглядатимуть навчання релігії в тім, що відноситься до його змісту й моральности вчителів. У випадку, колиб ординарій відобрав учителеви уповажнення, яке дав був він йому, сей останній буде тимсамим позбавлений права навчання релігії.

Ті самі принципи, які відносяться до вибору й відкликання вчителів, застосується до професорів, доцентів і адюнктів університецьких виділів католицької Богословії (Церковних наук) в державних університетах.

2. В усіх епархіях католицька Церква матиме духовні семинарії відповідно до канонічного права, котрими Вона управлятиме й для котрих Вона йменуватиме вчителів. Наукові дипломи, видані великими семинаріями, будуть вистарчаючими для навчання релігії у всіх публичних школах, крім вищих шкіл.

Арт. XIV. Маєтки, котрі належать до Церкви, не будуть піддані ніякому юридичному актови, переміняючому їхне призначення, без згоди церковних властей, крім випадків передбачених законами до вивлащення для цілей реґуляції перевізних доріг і рік, державної оборони й подібних цілей. На всякий випадок призначення нерухомостей і рухомостей посвячених виключно для богослуження, як церков, предметів культу і т. д. не буде могло бути зміненим без попереднього зняття з них через компетентну церковну владу їхнього святого характеру.

Ніяка будова, переміна чи реставрація церков і каплиць не відбудесь інакше, як тілько в згоді з технічними й мистецькими приписами законів, які відносяться до будови будинків і консервацій памятників. У кожній епархії установиться комісію, йменовану через епископа, в порозуміні з компетентним міністром для охорони в церквах і церковних місцях старинностей, творів мистецтва, архивних документів і рукописів, які мають історичну чи мистецьку вартість.

Арт. XV. Духовні, їхні маєтки й маєтки правних осіб церковних і чернечих підлягають оподаткованню на рівні з особами і маєтками горожан Річипосполитої і світських осіб правних, однак крім будинків присвячених богослуженню, духовних семинарій, домів для виховання (des maisons de formation) ченців і черниць, так само домів мешкальних ченців і черниць, котрі склали обіт убожества, та маєтків і титулів правних, яких доходи є призначені на потреби реліґійного культу й не причнняються до особистих доходів бенефіціярів. Мешкання епископів і парохіяльного духовенства та їхні урядові домівки трактуватиме державний екарб на рівні з урядовими домівками урядовців і домівками державних установ.

Арт. XVI. Всі польські правні особи церковні й чернечі, мають право, по приписам загального закону, набувати, відступати, посідати й завідувати, згідно з канонічним правом, своїми маєтками, рухомими чи нерухомими, а також право ставати перед усякою державною інстанцією чи владою для оборони своїх горожанських прав. Правні особи церковні й чернечі признається за польські, о скільки цілі, за ради яких їх установлено, відносяться

до справ церковних чи чернечих Польщі й о скільки особи, уповажнені репрезентувати їх і завідувати їхніми маєтками, мають сталу домівку на землях Річипосполитої польської. Правні особи церковні й чернечі, які б не відповідали згаданим умовам, користуватимуться горожанськими правами признаними Річюпосполитою для чужинців.

Арт. XVII. Правні особи церковні й чернечі мають право закладати, посідати й завідувати, по канонічному праву, і в згоді з загальним законом держави, цвинтарями, призначеними на хоронення католиків.

Арт. XVIII. Духовні й вірні всіх обрядів, коли находяться поза своїми епархіями, підлягатимуть місцевому ординарієви, по установам канонічного права.

Арт. XIX. Річпосполита забезпечує компетентним властям право, надавати церковні функції уряда й бенефіції по приписам канонічного права. До надавання парохіяльних бенефіцій застосуується ось які правила:

На землях Річипосполитої польської не можуть одержувати парохіяльних бенефіцій, хиба за одержаннєм згоди польської влади: 1-е чужинці, що не мають права приналежности, а також особи, котрі не відбули богословських студій в богословських установах Польщі, або в папських інститутах; 2-е особи, котрих діяльність є суперечна з безпекою держави.

Перед приступленням до йменування на ці бенефіції, церковна влада запитаєтся в компетентного міністра Річипосполитої, щоби допевнитись, що ні одна з причин, передбачених попередно в точці 1-й і 2-й тому не противиться. На випадок, колиб згаданий міністер не предложив протягом 30 днів таких закидів проти особи, котрої йменуваннє намірено, церковна власть приступить до йменування.

Арт. XX. На випадок, колиб влади Річипосполитої мали піднести проти духовного закиди задля його діяльности, як суперечної з безпекою держави, компетентний міністер предложить згадані закиди ординарієви, котрий у згоді з цим міністром протягом трьох місяців зарядить властиві міри. На випадок розбіжности між ординарієм

а міністром, Св. Престол поручить рішеннє питання двом духовним зі свого вибору, котрі в згоді з двома відпоручниками Президента Річипосполитої видадуть остаточне рішеннє.

Арт. XXI. Право патронату, чи то державне, чи приватних осіб, зостається в силі аж до нової угоди. Презентування гідного духовного на вільне місце довершить патрон протягом 30 днів з лісти о трьох назвищах предложеної через ординарія. Коли протягом 30-ти днів не довершено презенти, обсада бенефіції станеться вільною. В випадку, в якім ішлоб о парохіяльну бенефіцію перед приступленням до йменування, спитає ординарій о думку компетентного міністра, згідно з Арт. XIX.

Арт. XXII. Як що духовних або ченців обжаловано свіцькими судами о злочини, передбачені карними законами Річипосполитої, суди ці повідомлять негайно компетентного ординарія про кожну справу того роду й на той випадок перешлють йому акт обжаловання і судовий присуд разом з його мотивами. Ординарій, або його відпоручник матимуть право, після закінчення судового поступування, познакомитися з актами, які до цього відносяться. На випадок арештування або увязнення попередно згаданих осіб горожанські власти обходитимутсься з уважливістю (égards) належною їхньому станови й їхньому єрархічному степеневи. Духовні і ченці будуть арештовані й відбуватимуть кари вязниці в приміщеннях відділених від приміщень для свіцьких, хиба що компетентний ординарій позбавив їх їхньої церковної гідности. На випадок, колиб засудив їх суд на вязницю, відбуватимуть вони цю кару в монастиреви, або иншім чернечім домі, в приміщеннях на це призначених.

Арт. XXIII. Ніяка зміна в мові, вживаній в епархіях латинського обряду для казань, додаткових молитв і викладів інших, ніж виклади святих наук у семинаріях, не буде вводитись, як тільки за особливим уповажненням, даним на конференції епископів латинського обряда.

Арт. XXIV. 1. Річпосполита польська признає права власности правних осіб церковних і чернечих до всіх маєтків рухомих і нерухомих, капіталів, рент і інших прав,

що їх посідають ці правні особи тепер на землях Річипосполитої польської.

2. Річпосполита Польська годиться, на це, щоби згадані права власности, в випадках, колиб не були вони ще записані в гипотечних книгах на імя правних осіб, котрі посідають їх (епископств, капітул, згромаджень, чернечих законів, семинарій, парохіяльних бенефіцій, інших бенефіцій і т. ц.) тамже їх вписано, а то на підставі заяви компетентного ординарія, засвідченої через компетентну горожанську владу.

3. Справа маєтків, що їх забрала Церкві Россія, Австрія й Прусія, а котрі тепер находяться в посіданню польської держави, поладнається пізніщою умовою. Аж до тієї пори польська держава забезпечує Церкві річні дотації, не низші від реальної вартости дотацій, що їх признавали Церкві правительства: російське, австрійське і пруське на землях приналежних тепер до Річипосполитої польської. Згадані дотації будуть обчислятись і розділюватись так як це є виказано в залучнику А. На випадок парцеляції згаданих маєтків, епископські столи (mensae), семинарії й парохіяльні бенефіції, котрі тепер не посідають землі, або посідають її в невистарчаючих скількостях, одержать її на власність, по мірі розпорядимости, аж до висоти 180 гектарів на епископський стіл і 180 гектарів на семинарію, і, відповідно до якости землі, від 15 до 30 гектарів на парохіяльну бенефіцію. Гуртова сума грошевих дотацій, означених в залучнику А, зменшиться, для епархій, в яких буде це наділення землею, о 50 золотих річно за кожний гектар наділений, як попередно згадано.

4. Задержиться призначення маєтків, котрі Річпосполита польська ревіндикувалаб у колишніх займанчих державах як наслідниця прав, які прислугували тим державам з їхнього правного відношення до правних осіб церковних і чернечих Польщі, й які відносяться чи то до свідчень признаних тими державами в користь правних осіб церковних і чернечих, чи то до завідування нерухомими маєтками й капіталами, призначеними для Церкви.

5. Щоби поліпшити господарське і суспільне положеннє рільничого населення й щоб тим більше скріпити християнський мир у краю, Св. Престіл годиться на це,

щоби Річпосполита Польська викупила від епископських бенефіцій, від семинарій, від капітульних бенефіцій, від парохіяльних бенефіцій, а також від звичайних бенефіцій, котрі посідають земні добра скількости орної землі, які перевисшають для кожної з цих одиниць: 15 до 30 гектарів, відповідно до якости землі, для парохії й звичайної бенефіції; 180 гектарів для капітули; 180 гектарів для епископського стола й 180 гектарів для семинарії. В епархіях, котрих семинарії не посідають орних земель окромішних, від таких же земель епископства буде їм признано із земель приналежних до епископства 180 гектарів, вільних від викупу, незалежно від 180 гектарів застережених для епископського стола.

6. Згадані попередно правні особи церковні матимуть право самі вибирати собі з маєтків, які до них належать, парцелі землі, котрі в скількістях попередно означених лишається їхньою власністю.

7. Ціну викупу земель попередно означених виплатиться по правилам, які застосується до викупу дібр приналежних до приватних власників і лишиться її до розпорядимости Церкви.

8. Св. Престіл годиться також на те, щоб орні землі, які приналежать до домів згромаджень і чернечих законів, та теж їхніх добродійних установ, з яких кожну з окрема вважається осібну рільну одиницю, викупила держава, згідно з правилами, які застосується до викупу дібр приналежних до правних осіб світських, з правом заховати для кожного зі згаданих домів, як також для кожної з їхніх добродійних установ, що найменше 180 гектарів орної землі.

9. Правні особи церковні й чернечі, матимуть право, на рівні з правними особами світськими, переводити безпосередно парцеляцію орної землі, до них приналежної.

Арт. XXV. Всі закони, розпорядження чи рішення, які булиб суперечні з постановами попередніх артикулів, будуть тим самим скасовані від хвилі правосильности цього конкордату.

Арт. XXVI. Св. Престіл переведе протягом трьох місяців від хвилі правосильности цего конкордату і в поро-

зумінні з правительством установлення й розграничення церковних провінцій й епархій вичислених в арт. IX. Границі церковних провінцій й епархій відповідатимуть границям польської держави. Маєтки церковні, що лежать у Польщі, але приналежать до правних осіб церковних і черечих, які мають свій осідок поза границями польської держави й на відворот, становитимуть предмет осібної умови.

Арт. XXVII. Оцей конкордат увійде в правосильність два місяці після виміни ратифікацийних грамот.

Рим, дня 10. лютого 1925.

Петро Кард. Ґаспаррі.
Володислав Скршинські.
Станіслав Ґрабскі.

ЗАЛУЧНИК А.

Дотації, признані католицькій Церкві польською державою згідно з арт. XXIV цего конкордату, буде обраховуватись ось як:

I. Дотація духовенства:

Місячна дотація по курсовому множникови для державних урядовців.

1) Кардинали: 2500 пунктів, до того 800 зол. на удержання капелянів, повозів і т. д.

2) Архієпископи: 2000 пунктів, до того 600 золот. на удержання капелянів, повозів, і т. д.

3) Епіскопи епархіяльні: 1700 пунктів, до того 600 зол. на удержання капелянів, повозів і т. д.

4) Епископи помічні: 1250 пункт.

5) Члени капітул: 600 пунктів.

6) Парохи: 270 пунктів.

7) Ректори філіяльних церков, сотрудники й урядовці консисторії 200 пунктів.

8) Ченці згромаджень, котрі побирають державні дотації: 125 пунктів.

9) Професори семинарії 600 пунктів.

10) Вихованці семинариї 125 пунктів.

11) Авдитор трибуналу св. Роти (платня рівна з платнею звичайних професорів университетських).

12) Секретар авдитора: 600 пунктів.

13) Учителі богословських інститутів, що мають права ґімназийних професорів. (Платня рівна з платнею вчителів середних шкіл).

II. Річна дотація для емеритальної пенсиї 383.413 зл.

1) Емеритура духовенства: 254.117 зол.

2) Емеритура для вдів і сиріт греко-катол. духовенства: 129.296 зол.

III. Річна дотація на удержання хорів катедральних і для низших церковних службовиків: 63.298 зол.

IV. Річні видатки церковної адміністрациї: 755.940 зол.

1) Пастирські візитациї епископів: 340.000 зол.

2) Епископ. консисториї: 66.000 зол.

3) Ведення парохіяльних книг: 197.940 зол.

4) Почтові видатки: 147.000 зол.

V. Річна запомога для церков, церковних інституцій: 20.900 зол.

VI. Річний фонд будівельний: 1.016.000 зол.

VII. Інші видатки річні: 45.500 зол.

Згадані тут дотациї признаватиме міністер скарбу кожній епархиї осібно в гуртових сумах, означених на підставі виспеціялізованих буджетів, предложених компетентними ординаріями. При розділі поміж епархиї суми дотацій признаних парохам через державу, візьметься в рахубу дохід з земель, що їх посідають парохіяльні бенефіциї.

На випадок потреби й як що фінансове положення держави на це позволить згадані дотації достаточно побільшиться, щоби запевнити відповідну матеріяльну екзистенцію парохам і другим членам клиру, а то на підставі специяльної угоди, якої предметом будуть »права епитрахиля«.

Розділ дотацій попередно вичислених повіриться в кождій епархії ординарієви, котрий після хвилі правосильности цего конкордату зложить присягу вірности, передбачену в арт. XII.

Петро Кард. Ґаспаррі.
Володислав Скршинскі.
Станислав Ґрабскі.

У понеділок, 2-го червня 1925 в полудне, зійшлись у палаті Ради міністрів зі сторони Святого Престола: Й. Ексцеллєнція Преосвящений Лаврентій Лаврі, Архіепіскоп Ефезький, Нунцій Апостольський; зі сторони Польщі Й. Ексцеллєнція Володислав Ґрабскі, президент Ради міністрів, Й. Ексцеллєнція Александер Скршинскі, міністер заграничних справ, Й. Ексцеллєнція Станіслав Ґрабскі, міністер визнань і публичної просвіти, щоби перевести виміну ратифікаційних грамот Його Святости Папи Пія XI й Його Ексцеллєнції Станіслава Войцєховского, Президента Річипосполитої польської, які відносяться до конкордату заключеного між Святим Престолом і Польщею 10-го лютого 1925 р.

Після переведення провірки й виміни згаданих грамот ратифікаційних, які найдено в добрій і належній формі, підписані списали оцей протокол і приложили до нього свої печатки.

Дано в Варшаві, в двох примірниках, 10-го червня 1925 р.

За Св. Престіл:	*За Польщу:*
М. П. *Лаврентій Лаврі* ***Архіепископ Ефезький,*** ***Нунцій Апостольський.***	М. П. *Ал. Скршинскі.*

Ч. 3642/638. З нагоди ювилею І. Нікейського Собора.

1600 літ минуло від хвилі, коли збирався перший Собор в Нікеї. Не можемо залишити нагоди спімнути вірним про ті часи і пригадати їм важні науки, які випливають із самих декретів й определень того славного і великого Вселеньского Собора — як й з самого способу, яким над правдами віри радив і їх вірним цілої Церкви подавав до вірування. Збирався кілька літ по хвилі, в якій через навернення царя Константина Христова Церков, Церков Свята апостольська й вселенська була осягнула свободу. По трех майже столітях лютих переслідувань, по потоках мученичої крови пролятих за святу віру, наставала для Церкви нова доба, доба свободи й розвою. Але новий ворог Божої правди з поміж самих християн, з поміж дітий тої матери повставав проти Божої правди. По столітях боротьби з поганством й по триюмфі віднесенім зачиналася боротьба з єресями; тому й епископи цілого тодішнього світа зїхалися до Нікеї, щоби нарадитися над тим, яка наука про Божество Спасителя Христа міститься в Божім Об'явленю, яку науку треба подати вірним до вірування. Поміж 318 Отцями Собора вселенського відзначався на І місци великий учитель Церкви св. Атанасий; в нарадах собора брало участь много святих і учених мужів, між якими правдоподібно находився і св. Николай. Вони определили науку яка міститься й в св. письмі і в св. Церковнім Переданню, що Ісус Христос той чоловік що народився з Пр. Діви Марії і був засуджений на хрестну смерть під понтійським Пилатом, єсть Єдинородним Божим Сином, Єдиносущним Отцю, єсть Словом Божим, другою Особою Пресв. Тройці. Отці Собора осудили й відлучили від церкви єретика Арія і всіх його приклонників, які ту правду заперечували.

Кромі того великого опреділення й проголошення, яке відносилося до правд віри, Собор вселен. нікейський много єще видав рішень які відносилися до устрою і життя Церкви; постановив, що празник Христового Воскресення має обходитися одного і того самого дня, подав спосіб як мають вибиратися і посвячуватися епископи, як грішники мають публично каятися за свої гріхи, як навернені на

віру Христову мають приготовлятися до хрещення та про инші справи меншої ваги. Рішення цего Собору Нікейського стали для цілої Церкви неначе стягом, около якого всі віруючі діти святої Церкви скуплялися, вони стали підставою до тої науки, яку по всіх краях світа епископи і священники голосять вірним.

Сам спосіб, в який збирався Вселенський Собор, єсть цінним доказом того, якою вже у тому століттю була Христова Церков. Він є доказом, що Римський Папа в очах усіх епископів світа був зверхником цілої Церкви; на зібрання Собора Папа Сильвестер, котрого й Східна Церков почитає яко святого і якого память обходить 2. січня, вислав своїх делєгатів; тими делєгатами були священики Вінкентій і Віт. Хоч вони були лише священниками, акти Собору підписали перед всіми епископами, бо представляли римського Архиєрея. З того маємо очевидний доказ на першенство Петрового Наслідника; маємо й ту потіху, що усі ті учені і святі мужі учасники того першого Вселенського Собору вірили, визнавали і учили ту саму науку, якої й ми придержуємося. Через пізнійші вселенські Собори не одна точка тої науки зістала близше определена й пояснена, але в нічім сущнім не зістала змінена... Много тих отців Собора належали так як ми до східного — грецкого обряду; а коли порівнаємо їх з теперішними наслідниками неодного з епископських престолів представленого на Соборі всел. Нікейскім а через нещасну схизму відірваного від Апостольского Престола, то маємо ніким незаперечене право уважати себе за правильнійших і вірнійших наслідників їх святої спадщини. І вони й усі трохи пізнійші Отці грецької Церкви, ті якик наш обряд споминає при кождий Службі Божій і при кождій Літії — вони усі були в злуці — в єдности з Римським Престолом. Найзавзятійші вороги св. катол. Церкви того незаперечують, бо і ніякім чином не могуть заперечити, що усі великі учителі церковні: Атанасій Вел, Кирило Александрійський, Василій Вел., Григорій Богослов, Іван Золотоустий, всі епископи східні і нашого обряду всі були в злуці з Престолом римським й нераз виразно признавали, що Папа Римський єсть зверхником Церкви. Ми проте, яких тепер називають греко-католиками — ми Українці, які стоїмо при Святім Зєдиненню, при св. Унії східної

Церкви з Римом, ми що маємо східний обряд а вселенську віру, ми близшими тих великих Отців Церкви, чим ті епископи чи східного чи грецького обряду, які не признають первеньства Римського Папи і не живуть в єдности з Ним. Ті спомини першого вселенського Собора і память на тих великих церковних учителів хай буде для нас заохотою, щоб частими молитвами випрошувати у Господа Бога повороту до церковної єдности усіх тих, що єще до тої єдности не належать.

Поручаєся на цю тему в найблизшу неділю виголосити проповідь.

Ч. 3656/643. Справа редукції Служб Божих фондаційних, релігійного фонду і мануальних.

Повідомляєся Всч. ОО. Духовних, що дотично редукцій Служб Божих фондаційних і рел. фонду ще і на дальше остає правосильним рішення Еп. Ординаріяту ч. 65/орд. з р. 1924.

Нового рішення в сій справі св. Ап. Престол ще не видав.

Що до Служб Божих мануальних отримав Еп. Ординаріят від св. Ап. Престола Найвисшим рішеннєм св. Конгрегації для Східної Церкви з дня 18. марта 1925. ч. 15417 дозвіл лучити датки на згадані Служби Божі до 3 зл. на одну читану Службу Божу, а в виїмкових случаях для дуже убогих священиків до 5 зл.

Хтоби з Всч. Отців потребував користати з цеї послідної власти, нехай в кождім поодинокім случаю віднесея до Еписк. Ординаріяту.

Ч. 3655/642. В справі реколєкції для священиків в р. 1925.

З покликом на тут, розпорядок ч. 2535 з р. 1925 (Епарх. Відомости ч. II. ст. 23) пригадуєся отсим, що священики обовязані до відбуття реколєкцій в цім році повинні завчасу зголосити свою участь.

Послідний речинець на згадані зголошення назначуєся на день 30. серпня ц. р. для II. серії, а для III. серії на день 3. вересня ц. р.

Ч. 3617. В справі урядового стилю.

Урядові письма, які впливають від Всч. Духовенства до Еп. Консисторії бувають часто невідповідні так зі згляду на вінішну форму як і на сам зміст.

Що до внішної форми то або не мають часто згадані письма »рубрум«, або виписане »рубрум« не містить заподання предмету справи, а тільки слова »як внутр«. Брак такого правосильного »рубрум« на прошеннях та инших письмах довшого змісту утрудняють канцелярійне діловодство.

Що до змісту лучаєся, що одно письмо містить в собі ріжні справи, з яких кожду треба приділяти іншому референтови. Письмо такого рода мусить проте переходити від одного референта до другого, а це справляє проволоку в полагодженню а для маніпуляції канцелярійної получене з великими невигодами.

Письмо якого небудь рода писане до Консисторії належить писати добрим а не блідим чорнилом на аркуши звичайних розмірів а принайменше на піваркуші канцелярійного паперу.

В однім письмі належить писати лише про одну справу, о однім предметі, в справах ріжних належить вносити окремі письма.

В поданнях о розрішення від перепон подружих треба навести дати новоженців, причини канонічні, евентуально дерево спорідненя чи посвоячення з підписом і печатю, та рівночасно прислати таксу подружу.

В кождім письмі в справі вже передтим трактованій, треба покликатися на попередний акт і навести дату і число. У відповідях належить усе покликуватися на дату і число.

Вношення прошень дорогою телєґрафічною заказуєся. Особливо заказуєся вношення прошень дорогою телєґрафічною в справах подружих. Рівнож заказуєся насилати сторони з прошенями особисто тут в справах подружих, що нераз получене з більшими коштами.

Прошення маєся присилати почтою.

Всі письма до Еп. Консисторії належить пересилати через Уряди деканальні з виїмком справ подружих.

Ч. 3657/644. В справі предкладання звітів з відправ Служб Божих мануальних, фундаційн. і рел. фонду.

З покликом на тут. розпорядок ч. 2340 з р. 1923. (Епарх. Відомости 1923 ч. II. ст. 27) поновно пригадуєся, що кожий Всч. О. Декан є обовязаний найдальше до кінця липня кождого року предкладати точний і вичерпуючий звіт зі стану відправи Служб Божих мануальних, фундаційних і рел. фонду в парохіях дотичних деканатів, при чім мають зазначувати, чи нема яких залягаючих Служб Божих.

Цей звіт нехай предкладає кождий Всч. О. Декан від себе, не залучаючи звітів від Всч. ОО. Душпастирів.

Ч. 3618. Справа статистики за 1924 р.

Поручаєся всім Всч. Урядам парохіяльним заподати чим скорше Еп. Консисторії на основі метрикальних книг число уроджених, померших і вінчаних в 1924 р. в дотичних парохіях.

Ч. 2748. Поручаєся доґматику о проф. Леоніда Лужницького.

Накладом Марійського Товариства молоді у Львові появилася у Львові в р. 1924 »Доґматика« о. крилош. проф. Леоніда Лужницького.

Учебник цей, призначений для молоді середних шкіл, є зладжений по найновіщим вимогам дидактики і методики, а богатий і основно оброблений матеріял його, може віддати великі услуги не лишень Отцям Катехитам середних шкіл, але і прочим Отцям Душпастирям.

В виду цего Еп. Ординаріят горячо поручає згаданий підручник Всч. ОО. Катехитам і прочим Душпастирям.

Ч. 3283. Церковний співаник.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові видало під нотами церковний співаник за апробатою церковних Властий і зобовязується зложити від кождого закупленого примірника 25% для сирітських захистів. Подаючи це до відома Еп. Ординаріят поручає Всч. Духовенству набути цей співаник для піднесення церковного співу по наших

церквах. Ціна примірника 10 зл., з порученою пересилкою 11 зол. —

ХРОНІКА.

Іменовання:

Ч. 2269. о. Др. Трохимчук Михайло, іспитователем при іспитах кваліфікаційних на катехитів шкіл середних. Ч. 2540. о. Косоноцький Яків, парох в Поділцях деканом Рудецьким. Ч. 3641. о. Котис Омелян, парох в Бігалях деканом Любачівським.

Відзнаки крилошанські одержали:

Ч. 3190. о. Щумило Михайло, парох в Стронятині. Ч. 3131. о. Артемишин Алексій, парох в Бутинах. Ч. 3131. о. Марчак-Баранський Омелян, парох в Боянці.

Канонічну інституцію одержали:

Ч. 2666. о. Качмар Іван — Злоцьке. Ч. 2730. о. Фенич Іван — Войкова. Ч. 2731. о. Хиляк Йосиф — Лєлюхів. Ч. 2877. о. Бардахівський Андрій — Крива. Ч. 2919. о. Сембратович Анатоль — Бахів. Ч. 3438. о. Кобрин Олекса — Порохник.

Завідательства одержали:

Ч. 3074. о. Оргинський Ілярій — Милик. Ч. 2839. о. Дигдалевич Йосиф — Новосілки гостинні. Ч. 2326. о. Кушпіт Николай — Сграшевичі. Ч. 2935. о. Дутко Петро — Горуцько.

Сотрудництва одержали:

Ч. 1708 о. Мисик Любомир — Ванькова. Ч. 3838. о. Федевич Ілія — Болестрашичі. Ч. 2890. о. Лопачак Йосиф — Яксманичі. Ч. 2928. о. Мартинюк Плятон Ч. С. В. В. — Острів ad Перемишль.

Померли:

о. Вендзілович Юліян, парох в Яблінках 17/7 1925. Душу єго поручаєся молитвам Всеч. клира.

З гр. кат. Еписк. Консисторії.

Перемишль, дня 15. серпня 1925.

о. Николай Грицеляк
Канцлер.

† ЙОСАФАТ
ЕПИСКОП

Накладом гр. кат. Еп. Консисторії в Перемишлі.
Друкарня гр. кат. Капітули в Перемишлі.